

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Nord universitet, med utfyllende retningslinjer for Ph.d. i sosiologi ved Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV)

Utfyllende retningslinjer for Ph.d. i sosiologi ved Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV) vedtatt i dekanvedtak 09.03.2016 (sak 2016/01612).

DEL I INNLEDENDE BESTEMMELSER

§ 1 Forskriftens virkeområde

Denne forskriften gjelder all utdanning som fører frem til graden philosophiae doctor (ph.d.). Forskriften regulerer opptak til, gjennomføring og avslutning av ph.d.-utdanningen ved Nord universitet.

For andre bestemmelser som regulerer forhold knyttet til ph.d.-graden, vises det til lov om universiteter og høyskoler (2005), Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR, 2011), Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent (2006) og spesialistkandidat (2010), Forskrift om grader og beskyttede titler (2005), NOKUTs forskrifter om standarder og kriterier for akkreditering og kvalitetsutvikling i UH-sektoren og European Charter for Researchers & Code of Conduct for the Recruitment of Researchers (2005), samt Forskrift om studier og eksamener ved Nord universitet (2015).

Utfyllende retningslinjer for FSV

De utfyllende retningslinjene for FSV gjelder all utdanning som fører frem til graden philosophiae doctor (ph.d.) i sosiologi ved FSV.

§ 2 Omfang, innhold og målsetting for ph.d.-utdanningen

Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet av internasjonal standard og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning, i samsvar med god vitenskapelig skikk og forskningsetiske standarder.

Ph.d.-utdanningen skal gi kandidaten kunnskap, ferdigheter og kompetanse i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Ph.d.-graden tildeles på grunnlag av:

- Godkjent vitenskapelig avhandling
- Godkjent gjennomføring av opplæringsdelen.
- Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- Godkjent offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

Ph.d.-utdanningen er normert til tre års fulltidsstudier og omfatter en opplæringsdel av minimum 30 studiepoengs omfang og et selvstendig forskningsarbeid. Fakultetene kan bestemme at opplæringsdelen skal utgjøre mer enn 30 studiepoeng.

Ph.d.-utdanningens viktigste komponent er et selvstendig forskningsarbeid eller kombinert forsknings- og utviklingsarbeid som gjennomføres under aktiv veiledning.

Utfyllende retningslinjer for FSV

For doktorgrad i sosiologi gjennomføres oppstarts-, midtveis- og sluttseminar, se også utfyllende kommentar § 9-2. Ved FSV utgjør opplæringsdelen 30 studiepoeng, se også § 8-1.

§ 3 Ansvar for ph.d.-utdanningen

Nord universitets styre har det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen. Utdanningen organiseres i programmer som forvaltes av fakultetene.

Ansvar for gjennomføring av ph.d.-utdanningen er delegert til fakultetene innenfor deres respektive fagområder. Den ansvarlige for ph.d.-programmet må selv ha en doktorgrad innenfor relevant fagområde. Fakultetene kan fastsette egne tilleggsbestemmelser for sitt ph.d.-program, såfremt disse ikke er i strid med denne forskriften.

Fakultetene som forvalter ph.d.-programmet vedtar studieplanen og emnebeskrivelsene.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Ved FSV ligger det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen hos dekan, mens det er doktorgradsutvalget (DU) ved FSV som har ansvaret for gjennomføringen av ph.d.-programmet. Dekan utpeker en studieprogramansvarlig for Ph.d. i sosiologi.

§ 4 Kvalitetssikring

Ph.d.-utdanningen omfattes av Nord universitets kvalitetssikringssystem for utdannings- og forskningsvirksomheten. Fakultetene skal kvalitetssikre ph.d.-utdanningen i tråd med disse.

DEL II OPPTAK

§ 5 Opptak

§ 5-1 Vilkår for opptak

For opptak til ph.d.-utdanningen må søkeren normalt ha mastergrad på 120 studiepoeng eller tilsvarende, jmfør beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Nord universitet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Fakultetene kan stille ytterligere krav til kvalifikasjoner etter kriterier som er åpent tilgjengelig og i tråd med gjeldende rekrutteringspolitikk og faglige profil.

Søknaden bør inneholde:

- Dokumentasjon for den utdanning som skal ligge til grunn for opptaket.
- Prosjektbeskrivelse som omfatter:
  - o faglig redegjørelse for prosjektet
  - o fremdriftsplan
  - o finansieringsplan
  - o dokumentasjon av spesielle behov for faglige og materielle ressurser
  - o eventuelle planer for opphold ved annen institusjon
  - o plan for faglig formidling
  - o opplysninger om eventuelle immaterialrettslige restriksjoner for å beskytte andres rettigheter

- Plan for opplæringsdelen, herunder opplæring som er rettet mot generell kompetanse i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket.
- Forslag på minst én veileder, samt angivelse av tilknytning til aktivt forskningsmiljø.
- Redegjørelse for eventuelle rettslige og etiske problemstillinger som prosjektet reiser og hvordan disse kan avklares. Det skal fremgå av søknaden om prosjektet er avhengig av tillatelse fra forskningsetiske komiteer eller andre myndigheter eller fra private (informanter, pasienter, foreldre etc.). Slike tillatelser bør om mulig være innhentet og legges ved søknaden.

Nord universitet fastsetter søknadsskjema og kan fastsette krav til ytterligere dokumentasjon. Søknaden skal inneholde oversikt over relevante publikasjoner samt oversikt over eventuelle emner som ønskes innpasset i opplæringsdelen.

Kandidat og hovedveileder skal raskest mulig og senest innen tre måneder etter opptak sammen gå igjennom prosjektbeskrivelsen og vurdere eventuelle behov for justeringer.

Nord universitet kan fastsette residensplikt.

Det skal normalt søkes om opptak til ph.d.-utdanning innen tre måneder etter oppstart av det forskningsprosjektet som skal lede frem til ph.d.-graden.

Dersom det gjenstår mindre enn ett års fulltidsarbeid med forskningsprosjektet ved søknadstidspunkt, bør søkeren avvises, jfr. § 5-3

Utfyllende retningslinjer for FSV

Søknad om opptak til ph.d.-programmet i sosiologi sendes FSV, ved Doktorgradsutvalget, og behandles fortløpende i berammede DU-møter.

For opptak til ph.d.-utdanningen i sosiologi kreves mastergrad eller tilsvarende utdanning i samfunnsvitenskapelig fag som etter DU sin vurdering gir en tilfredsstillende teoretisk og forskningsmessig forutsetning for gjennomføring av en doktorgradsutdanning i sosiologi. Søkere må kunne dokumentere bred kunnskap i samfunnsvitenskapelig teori og analyse. Søkere må også ha bred kunnskap i samfunnsvitenskapelig metode, tilsvarende 20 studiepoeng.

Søkeren skal ha en veid gjennomsnittskarakter på mastergradsstudiet eller tilsvarende utdanning som er lik B eller bedre. Søkere med svakere karaktergrunnlag vil kunne bli opptatt dersom det legges frem dokumentasjon som sannsynliggjør at kandidaten vil ha forutsetninger for å kunne gjennomføre en doktorgradsutdanning.

§ 5-2 Infrastruktur

Kandidaten skal ha til disposisjon nødvendig infrastruktur for gjennomføring av forskningsprosjektet. Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig infrastruktur for gjennomføring, tas av fakultetet. For kandidater med ekstern finansiering eller arbeidsplass inngås det avtale mellom Nord universitet og ekstern part i forbindelse med det enkelte forskningsprosjekt. Slik avtale skal som hovedregel foreligge på det tidspunkt opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes, eller umiddelbart etterpå.

§ 5-3 Opptaksvedtak

Fakultetet fatter vedtak om opptak basert på en samlet vurdering av søknaden. Fakultetet kan fastsette kriterier for rangering mellom kvalifiserte søkere når antallet søkere overstiger opptakskapasiteten.

I vedtaket skal minst én veileder oppnevnes, ansvaret for håndtering av andre behov som er skissert i søknaden plasseres, og avtaleperioden fastsettes med startdato og sluttdato. Startdato settes normalt lik startdato for finansiering. Eventuell forlengelse av avtaleperioden må relateres til rettighet som arbeidstaker eller avklares spesielt ut fra kandidatens finansieringsgrunnlag.

Opptak kan nektes om:

- avtaler med ekstern tredjepart er til hinder for offentliggjøring og offentlig forsvar av avhandlingen
- de immaterialrettslige avtaler som er inngått er så urimelige at Nord universitet ikke bør medvirke i prosjektet
- søkeren ikke vil kunne oppfylle kravet om at minimum ett år av prosjektet skal gjennomføres etter at vedkommende er tatt opp til ph.d.-utdanningen, jf. § 5-1.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Søknader om opptak behandles av DU. Dersom DU finner at søkeren ikke er kvalifisert for opptak, vil DU fatte vedtak om at søkeren ikke opptas. Dersom DU mener at søkeren med visse kompletteringer vil kunne kvalifisere for opptak, vil dette fremgå av vedtaket.

Dersom temaet for og innretningen på doktorgradsprosjektet er slik at universitetet etter DU sin mening ikke vil kunne tilby tilfredsstillende veiledning, vil DU kunne avslå søknaden selv om søkeren formelt sett er kvalifisert for opptak. Der andre hensyn taler sterkt for at søkeren opptas ved vår institusjon, vil en kunne vurdere å rekruttere en hovedveileder fra annen institusjon.

Det skal normalt søkes om opptak innen tre (3) måneder etter oppstart av stipendperioden.

§ 5-4 Avtaleperiode

Avtaleperioden tilsvarende finansieringsperioden, og er tre år for fulltidsstudium eller fire år ved 25 % arbeidsplikt.

Ved lovhjemlede avbrudd forlenges avtaleperioden tilsvarende.

Fakultetet kan forlenge avtaleperioden etter begrunnet søknad. Ved innvilget forlengelse kan Nord universitet sette ytterligere betingelser.

Etter avtaleperiodens utløp opphører partenes rettigheter og plikter i henhold til ph.d.-avtalen, slik at ph.d.-kandidaten kan miste sin rett til veiledning, kursdeltakelse og tilgang til Nord universitet sin infrastruktur. Kandidaten kan likevel søke om å få levere inn avhandlingen til bedømmelse for ph.d.-graden.

Maksimal studietid er seks år fra starttidspunkt til innlevering av avhandling til bedømmelse. Lovfestede permisjoner, lengre sykefravær og pliktarbeid medregnes ikke i de seks årene.

Fakultetet kan i sine utfyllende regler ha strengere krav til progresjon under studieløpet.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Søknad om utvidelse av studierett skal leveres i forbindelse med årlig rapportering fra ph.d.-kandidat og veileder.

Ved forlengelse av avtaleperioden (finansieringsperioden) skal veiledere oppnevnes på nytt.

§ 5-5 Frivillig avslutning

Kandidaten og fakultetet kan avtale at ph.d.-utdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik avslutning av ph.d.-utdanningen for tilsatte stipendiater skal det fastsettes skriftlig hvordan spørsmål knyttet til eventuelle tilsettingsforhold, finansiering, rettigheter til resultater osv. skal ordnes.

Ved frivillig avslutning som skyldes kandidatens ønske om å skifte prosjekt eller overgang til annet program, skal kandidaten søke nytt opptak på grunnlag av det nye prosjektet. En avhandling som er utarbeidet under organisert veiledning i et forskerutdanningsløp kan ikke leveres inn til bedømmelse som en fri doktorgrad/dr.philos.

§ 5-6 Tvungen avslutning ved forsinkelse, manglende fremdrift eller opphør av finansiering

Fakultetet kan vedta tvungen avslutning av ph.d.-utdanningen før avtalt tid. Slik avslutning kan besluttes hvis ett eller flere av følgende forhold foreligger:

- Vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen
- Gjentatte eller vesentlige brudd fra kandidatens side på informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt, herunder unnlatt innsendelse av fremdriftsrapport, jf. § 9-1.
- Forsinkelse i fremdriften av forskningsprosjektet som er av en slik art at det skaper begrunnet tvil om kandidaten vil kunne fullføre prosjektet innenfor avtalt tid. Hvis finansieringen opphører underveis i perioden kan dette medføre tvungen avslutning.

Tvungen avslutning etter § 5-6 kan bare vedtas dersom fremdriftssvikten eller forsinkelsen skyldes forhold som ph.d.-kandidaten selv rår over.

Dersom ph.d.-kandidaten er ansatt ved Nord universitet kan avtalen kun avsluttes dersom vilkårene for oppsigelse eller avskjed i tjenestemannsloven er oppfylt.

Vedtak etter denne paragrafen fattes av fakultetet. Klager behandles av klagenemda ved Nord universitet.

§ 5-7 Fusk på eksamen eller prøve underveis i ph.d.-utdanningen

Ved fusk på eksamener eller prøver underveis i ph.d.-utdanningen, kan Nord universitet vedta annullering, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-7. Dersom forholdet eller forholdene er så alvorlig at det er å anse som uredelighet, jf. samme lovs § 4-13 (1), jf. forskningsetikklovens § 5, andre ledd, kan Nord universitet vedta tvungen avslutning, jf. § 5-8.

Vedtak etter paragrafen her fattes av styret selv eller av klagenemnda ved Nord universitet. Klager behandles av klagenemnda, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-1 og forskrift i medhold av denne.

Brudd på de forskningsetiske retningslinjer som gjelder for fagområdet, herunder fusk som rammes av reglene i lov om universiteter og høyskoler § 4-13, kan medføre tvungen avslutning.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Ph.d.-kandidatene må forholde seg til de forskningsetiske retningslinjene som gjelder for kultur- og samfunnsfag.

Alle ph.d.-prosjekt som innebærer elektronisk behandling av personopplysninger og/eller opprettelse av et manuelt personregister med sensitive personopplysninger skal meldes til Personvernombudet for forskning. Personopplysninger er opplysninger og vurderinger som direkte eller indirekte kan knyttes til en enkeltperson.

NSD er personvernombud for forsker- og studentprosjekt som gjennomføres ved alle universitetene, de statlige, de vitenskapelige og de private høyskolene, en rekke helseforetak og andre forskningsinstitusjoner.

Ved melding til NSD, brukes et eget meldeskjema. Videre behandling hos NSD, avhenger av om prosjektet vurderes som meldepliktig eller konsesjonspliktig. Dersom prosjektet blir vurdert som meldepliktig, sender personvernombudet skriftlig tilbakemelding på undersøkelsesopplegget til forsker/student. I tilbakemeldingen vil det gå fram om prosjektet oppfyller kravene i personopplysningsloven og om datainnsamlingen kan starte.

Dersom prosjektet omfatter elektronisk behandling av sensitive personopplysninger, vil prosjektet som hovedregel være underlagt konsesjonsplikt. Dette vil si at det må foreligge en konsesjon fra Datatilsynet før datainnsamling kan starte.

Ved innsamling/behandling av personopplysninger i andre land enn Norge, gjelder norsk lov på samme måte som for persondata innsamlet/behandlet i Norge. I tillegg kan det aktuelle landet ha egne lover og regler. Ved innsamling av data fra utlandet, må ph.d.-kandidaten undersøke om det finnes slike regler i det aktuelle landet.

§ 5-8 Tvungen avslutning ved uredelighet

Dersom en ph.d.-kandidat gjør seg skyldig i vitenskapelig uredelighet, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4-13 (1), jf. forskningsetikklovens § 5 annet ledd, kan Nord universitet vedta tvungen avslutning.

Vedtak om tvungen avslutning på grunn av uredelighet fattes av det organet som universitetsstyret bestemmer. Klage over slikt vedtak behandles av departementet eller særskilt klagenemd oppnevnt av departementet.

§ 6 Ph.d.-avtalen

Opptak til Nord universitets ph.d.-utdanning formaliseres gjennom en skriftlig avtale innenfor rammene av standardavtalen for opptak vedtatt av universitetsstyret. Avtalen

underskrives av ph.d.-kandidat, veileder(e) og fakultetet som kandidaten er tatt opp ved. Avtalen regulerer partenes rettigheter og plikter i opptaksperioden og skal sikre at kandidaten deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø og legge til rette for at ph.d.-utdanningen skal kunne gjennomføres til avtalt tid.

For ph.d.-kandidater med finansiering fra, tilsetning hos eller andre bidrag fra en ekstern part, skal det, i tråd med fastsatte retningslinjer, inngås egen avtale mellom kandidaten, Nord universitet og den eksterne part.

I tilfeller hvor ph.d.-kandidaten skal ha tilknytning til utenlandske institusjoner, må institusjonens retningslinjer for slikt samarbeid følges, og egne avtaler inngås på fastsatte skjema. Avtalen skal normalt foreligge sammen med ph.d.-avtalen.

DEL III GJENNOMFØRING

§ 7 Veiledning

§ 7-1 Individuell veiledning

Arbeidet med doktoravhandlingen skal foregå under individuell veiledning. Fakultetet og veilederne skal sammen sikre at ph.d.-kandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Normalt kan det påregnes veiledning i en periode som tilsvarer 3 års fulltidsstudium. Det vil si:

- 3 år for ph.d.-kandidater uten arbeidsplikt
- 4 år for ph.d.-kandidater med 25 % arbeidsplikt
- 3-6 år for ph.d.-kandidater med alternativ finansiering.

Fakultetet kan, etter søknad, tildele veiledningstid ut over angitt veiledningsperiode dersom særskilte forhold tilsier det.

§ 7-2 Oppnevning av veiledere

Ph.d.-kandidaten skal som hovedregel ha to veiledere, hvor én oppnevnes som hovedveileder. Hovedveileder bør være oppnevnt på opptakstidspunktet.

Hovedveilederen har det faglige hovedansvaret for kandidaten. Dersom fakultetet oppnevner ekstern hovedveileder, skal det oppnevnes medveileder fra Nord universitet.

Medveileder(e) er fagperson(er) som gir veiledning og som deler det faglige ansvaret for kandidaten med hovedveileder.

Habilitetsreglene i forvaltningslovens andre kapittel "Om ugildhet" (§§ 6-10) gjelder for veilederne.

Oppnevnte veiledere skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor fagfeltet og være aktive forskere. Minst én av de oppnevnte veilederne bør ha tidligere erfaring fra eller opplæring som veileder av ph.d.-kandidater.

Ph.d.-kandidat og veileder kan be fakultetet om å oppnevne ny veileder for kandidaten. Veileder kan ikke fratre før ny veileder er oppnevnt. Tvister om veileders og kandidats faglige rettigheter og plikter kan bringes inn av partene til behandling og avgjørelse ved fakultetet.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Dersom samarbeidet mellom ph.d.-kandidat og veileder ikke oppleves tilfredsstillende bør dette tas opp så raskt som mulig med studieprogramansvarlig, ph.d.-koordinator eller dekan, som vil kunne bistå med å finne løsninger som kan bedre samarbeidet. Dersom dette ikke lykkes og en av partene ønsker å avvikle veiledningsforholdet kan DU, etter søknad, oppnevne nye veileder for ph.d.-kandidaten.

§ 7-3 Veiledningens innhold

Kandidat og veiledere bør ha jevnlig kontakt. Veileder har ansvar for å følge opp kandidatens faglige utvikling. Kontakthyppheten bør fremgå av den årlige fremdriftsrapporteringen, jf. § 9-1.

Veilederne plikter å holde seg orientert om fremdriften i kandidatens arbeid og vurdere den i forhold til prosjektbeskrivelsens fremdriftsplan, jf. § 5-1.

Veilederne plikter å følge opp faglige forhold som kan medføre forsinket gjennomføring av forskerutdanningen, slik at denne kan fullføres innenfor normert tid.

§ 8 Opplæringsdel

§ 8-1 Formål, innhold og omfang

Ph.d.-utdanningen skal være lagt opp slik at den skal kunne fullføres innenfor normert tidsramme.

Fakultetet har ansvar for at opplæringsdelen og avhandlingsarbeidet gir utdanning på høyt faglig nivå, og i henhold til internasjonal standard. Fakultetet har også ansvar for gjennomføring av forskningsarbeid, trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode. Opplæringen skal sammen med forskningsarbeidet bidra til oppnåelse av forventet læringsutbytte i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Fakultetet bør tilby ph.d.-kandidaten veiledning om fremtidige yrkesmuligheter i og utenfor academia, herunder bevisstgjøring om den kompetansen som kandidaten har oppnådd gjennom forskningsarbeidet.

Dersom Nord universitet ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal forholdene legges til rette for at kandidaten får tilsvarende opplæring ved andre institusjoner.

Opplæringsdelen skal tilsvare minst 30 studiepoeng. Fakultetet har anledning til å bestemme større opplæringsdel, jf. studieplan og utfyllende retningslinjer ved fakultetene. Elementer som er tatt før opptak i ph.d.-programmet kan etter søknad og faglig vurdering inngå i opplæringsdelen. Kurs på doktorgradsnivå ved annen institusjon skal godkjennes i samsvar med reglene i lov om universiteter og høyskoler, § 3 3-5 første ledd.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Tildelingen av ph.d.-graden forutsetter en godkjent opplæringsdel med et samlet omfang av minst 30 studiepoeng. Opplæringsdelen skal inneholde minimum 7,5 studiepoeng vitenskapsteori med etikk, og minimum 7,5 studiepoeng metode.

Doktorgradskurs kan tas ved **NORD** eller ved andre læresteder i Norge eller i utlandet. Planlegging av opplæringsdelen bør skje i samråd med veileder for å sikre at de kurs som velges vil kunne godkjennes som del av opplæringsdelen. Om det er tvil, kan det søkes **DU** om forhåndsgodkjenning, med anbefaling fra veileder.

Når ph.d.-kandidaten har gjennomført opplæringsdelen skal vedkommende søke **DU** om å få godkjent opplæringsdelen. Søknaden skal dokumenteres med kursbevis eller karakterutskrift med emnebeskrivelser. Når ph.d.-kandidaten søker om å få disputere skal opplæringsdelen være godkjent.

Doktorgradskurs

Ved **FSV** er det etablert to faste kurstilbud, ett i vitenskapsteori med etikk og ett i metode, som alternerer annethvert år, henholdsvis partallsår og oddetallsår. Kurset i vitenskapsteori og etikk (partallsår) har et relativt fast innhold, mens tema for metodekurset endres fra gang til gang og vil reflektere aktuelle behov og interesser blant ph.d.-kandidatene.

I tillegg til de faste kursene vil det jevnlig bli utviklet substanskurs eller teoretiske kurs etter initiativ eller forslag fra ph.d.-kandidater, veiledere eller forskningsgrupper ved fakultetet. Det oppfordres til samarbeid med andre institusjoner om utvikling og gjennomføring av doktorgradskurs.

Alle doktorgradskurs som gis av **FSV** skal godkjennes av **DU** etter følgende retningslinjer:

- Kurset skal holde høy kvalitet og ha et tydelig og avgrenset innhold
- Kurset skal være relevant for flere av fakultetets doktorgradskandidater
- Forelesere skal ha doktorgrad eller tilsvarende
- Kurset skal ha et omfang tilsvarende minimum 2 forelesningstimer og ca. 70 sider kjernepensum per studiepoeng
- Tildeling av studiepoeng skal skje på grunnlag av et bestått vurderingsmoment. Kravet til bestått skal normalt tilsvare karakteren B
- Vurderingsmoment kan bestå av obligatoriske praktiske øvelser, skriftlig eller muntlig prøve eller godkjent paper/essay

For kurs som avsluttes med et essay vil størrelsen på paperet/essayet avhenge av antall studiepoeng kurset gir, samt i hvilken grad det inngår andre arbeidskrevende aktiviteter som kan dokumentere at ph.d.-kandidaten har tilegnet seg de nødvendige faglige kunnskaper. For kurs som gir 10 studiepoeng og som kun omfatter forelesninger skal det avsluttende essayet være på 4000-6000 ord. Det kreves oppmøteplikt på 80 prosent.

FSV skal ha minst 1 ekstern sensor på ph.d.-kursene. Kursbevis utstedes til ph.d.-kandidater som har bestått kurset.

§ 8-2 Kandidatens rettigheter ved permisjon

Ph.d.-kandidater som har foreldrepermisjon fra ph.d.-utdanningen, kan likevel følge undervisning og avlegge eksamener i emner og kurs som skal inngå som en del av kandidatens opplæringsdel under permisjonstiden, i tråd med Lov om folketrygd (folketrygdloven), kapittel 14, § 14-10, fjerde ledd og NAVs rundskriv til § 14-10, fjerde ledd av 18.12.2006, sist endret 30.06.2009. For ph.d.-kandidater som ikke er stipendiater gjelder fødselspermisjon etter lov om universiteter og høyskoler § 4-5 og arbeidsmiljøloven §§ 12-1 og 12-7.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Ph.d.-kandidater med ekstern arbeidsgiver plikter å søke FSV om permisjoner fra studiet i hht § 8-2.

§ 9 Rapportering

§ 9-1 Rapportering

Nord universitets system for kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen skal omfatte tiltak for å avdekke manglende progresjon i avhandlingsarbeidet og kursdel, og mangler ved veiledningen samt rutiner for å følge opp avdekkede mangler. Systemet skal normalt omfatte årlig og separat rapportering fra ph.d.-kandidat og veileder, og utformes slik at dobbelrapportering unngås.

Kandidat og veileder har et likeverdig ansvar for rapportering. Manglende eller mangelfull fremdriftsrapportering fra kandidaten kan medføre tvungen avslutning av forskerutdanningen før opptaksperiodens utløp, jf. § 5-5. Veiledere som unnlater å følge opp rapporteringsplikten kan bli fratatt veilederansvaret.

Fakultetet kan ved behov kreve særskilt rapportering.

§ 9-2 Midtveisrapportering

En midtveisrapportering av doktorgradsarbeidet bør normalt finne sted i løpet av 3. eller 4. semester. Kandidaten skal presentere sitt arbeid og bli evaluert av en gruppe på minst to fagpersoner. Evalueringsgruppen skal ta stilling til doktorgradsarbeidets faglige status og fremdrift og skal gi tilbakemelding til både kandidaten, veilederen og fakultetet. Dersom evalueringsgruppen rapporterer om vesentlige svakheter ved forskningsarbeidet, skal det iverksettes tiltak for å korrigere situasjonen.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Doktorgradsløpet i sosiologi består av tre obligatoriske milepeler, i form av et oppstartseminar, et midtveisseminar og et sluttseminar. Hovedveileder har ansvaret for å påse at seminarene finner sted og organiserer seminarene. Dette skal skje i samarbeid med ph.d.-kandidat og eventuell medveileder. Ph.d.-programmets leder skal informeres om seminaret så tidlig som mulig og før endelig avtale om seminar er gjort.

Ph.d.-programmets koordinator skal stå for utsendelse av informasjon samt andre praktiske oppgaver i tilknytning til seminarene.

Oppstartseminaret

Oppstartseminaret skal bidra til å gjøre ph.d.-kandidaten kjent i miljøet og gjøre det enklere

å knytte bånd til relevante interne forskningsmiljø. Samtidig får ph.d.-kandidaten mulighet til å diskutere sin prosjektskisse med forskningsmiljøet ved FSV og til å drøfte så vel metodiske som tematiske problemstillinger i oppstartsfasen av avhandlingsarbeidet. Oppstartseminaret skal:

- ha prosjektbeskrivelsen som hoveddokument
- gi rom for ph.d.-kandidaten til å legge fram prosjektet i en maksimum 20 minutter lang muntlig presentasjon
- avholdes i løpet av avtaleperiodens første halvår
- gi rom for spørsmål, kommentarer og gode råd fra de kollegiale tilhørerne
- avholdes innenfor rammen av en time

Dersom forholdene ellers ligger til rette for det kan flere avholde oppstartseminar etter tur på samme dag.

Midtveisseminaret (midtveisrapportering)

Midtveisseminaret skal gi ph.d.-kandidaten anledning til å presentere status for avhandlingsarbeidet så langt. Det skal gi mulighet til å trekke fram ulike sider ved forskningsarbeidet i en åpen diskusjon med fagmiljøet ved FSV. Ph.d.-kandidaten kan selv velge å fokusere på utvalgte problemstillinger som kan ha særlig betydning for det videre arbeidet. I midtveisseminaret skal:

- ph.d.-kandidaten legge fram avhandlingsarbeidet i en ca 30 minutters lang muntlig presentasjon
- en intern kommentator legge fram sin lesning av de arbeidene som er forelagt, ca. 30 minutter
- det gis rom for spørsmål, kommentarer og gode råd fra tilhørerne

Ph.d.-kandidaten bør i samband med kunngjøring av midtseminaret levere med et dokument til utsendelse bestående av minimum 3 siders beskrivelse av avhandlingen med vekt på analytisk tilnærming/problemstilling/framgangsmåte samt foreløpig innholdsfortegnelse. Beskrivelsen skal legge vekt på å framstille en tråd i avhandlingsarbeidet og fungere som forhåndsinformasjon for de kollegiale tilhørerne.

Intern kommentator skal levere et kort, skriftlig notat (ca 1 side) etter midtveisseminaret. En oppnevnt fagperson er tilstede på midtveisseminaret og signerer notatet sammen med intern kommentator. Notatet skal leveres til ph.d.-koordinator som distribuerer til ph.d.-kandidaten, hovedveileder og studieprogramansvarlig. Dersom studieprogramansvarlig også er veileder skal notatet i tillegg leveres til dekan.

Sluttseminaret

Sluttseminaret skal bidra til å kvalitetssikre arbeidet og gi ph.d.-kandidaten råd til slutføring av avhandlingen. Veilederne oppfordres til å møte på sluttseminaret og ha veiledning med ph.d.-kandidaten i etterkant.

Ph.d.-kandidaten får tilbakemelding fra en kompetent, ekstern forsker som har lest avhandlingens førsteutkast. Tilbakemeldingen skal være konstruktiv, med særlig vekt på veiledende råd til hva som kan bidra til å gjøre avhandlingen bedre. Sluttseminaret skal avholdes 3 til 6 måneder før innlevering av avhandling.

I sluttseminaret skal:

- en ekstern kommentator legger fram sin lesning og vurdering av utkastet, maksimum 30 minutter
- ekstern kommentator og ph.d.-kandidaten diskuterer avhandlingen, ca. 30 minutter
- det gis rom for spørsmål, kommentarer og gode råd fra tilhørerne, ca. 30 minutter

Utkastet til avhandling skal gis kommentator i god tid før seminaret. Ph.d.- kandidaten skal i samband med kunngjøring av sluttseminaret levere med et sammendrag av avhandlingen (ca 5-7 sider). Beskrivelsen skal fungere som forhåndsinformasjon for de kollegiale tilhørerne slik at relevante spørsmål skal kunne stilles.

I etterkant av sluttseminaret gjennomføres vanligvis en oppsummeringssamtale mellom ph.d.-kandidat, hovedveileder og ekstern kommentator.

§ 10 Ph.d.-avhandlingen

§ 10-1 Krav til avhandlingen

Avhandlingen skal være et selvstendig forskningsarbeid eller forsknings- og utviklingsarbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til etiske krav, faglig nivå og metode innen fagområdet.

Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres eller offentliggjøres i egnet format som en del av fagets forskningsbaserte kunnskapsutvikling.

Avhandlingen kan være en monografi eller bestå av en sammenstilling av flere mindre arbeider. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal det redegjøres for sammenhengen mellom dem.

Avhandlingens hovedkomponent kan bestå av et nytt produkt eller en systematisert materialsamling, eller ha en annen fremstillingsform (for eksempel lyd, bilde, video, elektroniske fremstillingsformer) der dens teoretiske og metodiske grunnlag ikke fremgår av produktet selv. I slike tilfeller skal avhandlingen, i tillegg til å fremstille selve produktet, ha en tilleggsdel. Tilleggsdelen skal være en skriftlig redegjørelse for problemstilling, valg av teori og metode, og vurdering av resultatet i henhold til internasjonale standarder og faglig nivå innen fagområdet.

Dersom avhandlingen eller deler av den er blitt til i samarbeid med andre forfattere eller samarbeidspartnere, skal ph.d.-kandidaten følge de normer for medforfatterskap som er allment akseptert i fagmiljøet og i henhold til internasjonale standarder. Dersom avhandlingen hovedsakelig består av artikler, skal kandidaten normalt være førsteforfatter på minst halvparten av artiklene. Hvis det praktiseres alfabetisk forfatterrekkefølge skal kandidaten ha utført minimum 50 prosent av arbeidet med minst halvparten av artiklene. Fakultetet fastsetter krav til antall artikler i utfyllende retningslinjer for ph.d.-programmet.

I avhandlinger hvor det inngår arbeider med flere forfattere eller samarbeidspartnere, skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidatens innsats i hvert enkelt arbeid. Erklæringen oversendes bedømmelseskomiteen sammen med avhandlingen, jf. § 13-1.

Fakultetet bestemmer hvilke språk som kan benyttes i en avhandling.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Arbeidet med avhandlingen utgjør hoveddelen av forskerutdanningen, normalt 2,5 år av den normerte studietiden på 3 år. Avhandlingen kan være en monografi eller kan bestå av flere mindre arbeider (artikler). Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider skal det redegjøres for sammenhengen mellom dem i en egen innledende del (kappe). Kravene til henholdsvis monografi og artikkelbasert avhandling er beskrevet i universitetets reglement for ph.d.-graden.

I tillegg til de krav som framgår av universitetets forskrift, gjelder følgende for avhandlinger som leveres til vurdering på FSV:

En monografi bør normalt ha et omfang på 200-230 sider, mens en artikkelbasert avhandling normalt vil være noe kortere.

Artiklene som inngår i en artikkelbasert avhandling skal ha et nivå som tilsier at de kan publiseres i tidsskrift med fagfelle-vurdering. Publiserte arbeider skal normalt ikke være eldre enn 5 år. Retningslinjer for samforfatterskap fremgår av universitetets forskrift for ph.d.-graden.

Hvor mange artikler avhandlingen bør bestå av vil avhenge av hvordan bidragene samlet sett gjør rede for studiens resultater og svarer på avhandlingens problemstilling. En artikkelbasert avhandling bør likevel inneholde minimum tre artikler. Dersom en eller flere av bidragene er forfattet i samarbeid med andre bør avhandlingen ha minimum fire artikler.

Den innledende delen av avhandlingen (kappen) skal redegjøre for den teoretiske og metodiske sammenhengen mellom artiklene. Krav til omfang vil avhenge både av prosjektets art og av artiklenes omfang. Mange tidsskrifter har maksimumskrav mht. artiklenes lengde som gir begrenset rom for teoretisk og metodisk redegjørelse, noe som må kompenseres gjennom en fyldigere redegjørelse i kappen. Kappen vil normalt utgjøre 50-70 sider.

§ 10-2 Arbeider som ikke godtas

Arbeider eller deler av et arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener eller grader, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider. Data, analyser eller metoder fra tidligere grader kan likevel benyttes som grunnlag for arbeid med ph.d.-prosjektet.

Faglig arbeid publisert før opptak i programmet kan inngå i avhandlingen etter søknad og faglig vurdering.

Avhandlingen kan innleveres for bedømmelse ved kun ett lærested, jf § 13-1.

§ 11 Rettigheter til bruk av resultater

§ 11-1 Bruk av avhandling i undervisnings- og forskervirksomhet

Nord universitet kan vederlagsfritt benytte de deler av ph.d.-avhandlingen som ph.d.-kandidaten alene har opphavsrett til, samt andre faglitterære verk som er resultatet av arbeidet med avhandlingen, og som kandidaten alene har opphavsrett til, ved fremstilling av

kopier til bruk i Nord universitet sin undervisnings- og forskervirksomhet. For kandidater som ikke ansettes ved Nord universitet, inngås egen avtale om tilsvarende bruk. Ved slik bruk skal ph.d.-kandidaten navngis slik lovgivning og god skikk tilsier.

§ 11-2 Meldeplikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse

Regulering av rettigheter mellom Nord og samarbeidende institusjoner må avtales. Dette gjelder også avtaler inngått på fakultetsnivå.

Nord universitet sitt til enhver tid gjeldende regelverk skal danne utgangspunkt for hvilken meldeplikt ph.d.-kandidater ved tilsetting ved institusjonen har for arbeidsresultater med næringsmessig potensial som gjøres i arbeidsforholdet, jf. arbeidstakeroppfinnelsesloven.

For ph.d.-kandidater med ekstern arbeidsgiver skal rettigheter til bruk av resultater, herunder regler om meldeplikt nedfelles i egen avtale mellom Nord universitet ved fakultetet, ph.d.-kandidaten og den eksterne arbeidsgiver.

For ph.d.-kandidater uten arbeidsgiver, skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i opptaksavtalen mellom Nord universitet ved fakultetet og ph.d.-kandidaten.

§ 11-3 Opphavs, patent- og andre immaterielle rettigheter (Intellectual Property Rights; IPR)

Det som går fram i det følgende, kan ikke forstås i strid med åndsverkloven av 12.05.61 eller dens forskrifter.

Dersom kandidaten er eneforfatter av ph.d.-avhandlingen, har vedkommende alene opphavsretten til verket.

Artikler eller andre bidrag skrevet av flere uten at det er mulig å skille den enkeltes bidrag ut som eget verk, vil være fellesverk. For slike artikler har forfatterne i fellesskap opphavsrett.

Hvis kandidaten i forbindelse med ph.d.-prosjektet gjør en patenterbar oppfinnelse, skal skriftlig melding om oppfinnelsen gis til universitetet uten unødig opphold, i samsvar med lov av 17.04.70, § 5, om retten til oppfinnelser som er gjort av arbeidstakere. Etter samme lovs § 4, jf. § 6, 1. og 2. ledd, har universitetet rett til å kreve retten til oppfinnelsen overført til seg. Er oppfinnelsen frembrakt i samarbeid med veileder, skal kandidat og veileder sammen fastsette sine respektive andeler i den patenterbare oppfinnelsen.

Kandidaten har likevel rett til å publisere oppfinnelsen på de vilkårene som går fram av arbeidstakeroppfinnelseslovens § 6, 3. ledd. Publiseringsretten gjelder tilsvarende for veilederen, dersom oppfinnelsen er gjort i fellesskap og kandidatens eller tredjeparts rett ikke er til hinder for det.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring og publisering av en ph.d.-avhandling, med unntak av en forhåndsavtalt utsettelse, for at en eventuell ekstern part kan ta stilling til patentering.

Ved offentliggjøring eller publisering av avhandlingen skal normalt Nord universitet krediteres dersom universitetet har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag til eller grunnlag for

kandidatens medvirkning til det offentliggjorte eller publiserte arbeidet. Det samme gjelder for ekstern part, dersom også denne har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag. Dersom kandidaten er ansatt ved Nord universitet eller ekstern part under utførelsen av forskningsarbeidet, anses dette som et nødvendig og vesentlig bidrag. Også andre institusjoner/virksomheter kan anses å ha gitt slike bidrag.

DEL IV FULLFØRING

§ 12 Bedømmelse

§ 12-1 Grunnlag for bedømmelse

Ph.d.-graden bedømmes på grunnlag av:

- vitenskapelig avhandling
- gjennomføring av opplæringsdelen
- prøveforelesning over oppgitt emne
- offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

§ 12-2 Tidsbruk fra innlevering til disputas

Det skal normalt ikke gå mer enn fem måneder fra innlevering til disputas.

Det er hovedveileders ansvar å gjøre ansvarlig instans ved fakultetet oppmerksom på at innlevering er nært forestående, slik at nødvendige forberedelser kan starte.

§ 13 Innlevering

§ 13-1 Innlevering av avhandlingen

Søknad om å få avhandlingen bedømt kan først leveres når opplæringsdelen er godkjent.

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Avhandlingen vil bli vurdert slik den er innlevert.

Søknaden skal ha følgende vedlegg:

- Avhandlingen i godkjent format og i henhold til Nord universitet sine bestemmelser i den form og det antall eksemplarer som fakultetet har er bestemt, jf. § 10-1 og fakultetets utfyllende retningslinjer.
- Dokumentasjon av nødvendige tillatelser, jf. § 5-1.
- Medforfattererklæringer hvor dette er påkrevd i henhold til § 10-1.
- Erklæring om doktorgradsarbeidet leveres inn til bedømmelse for første eller andre gang.
- Erklæring om at doktorgradsarbeidet ikke er levert inn til bedømmelse ved annen institusjon.
- Dokumentasjon for at opplæringsdelen er fullført og godkjent, jf. § 8

Fakultetet kan på selvstendig grunnlag avvise søknad om å få avhandlingen bedømt dersom det er åpenbart at avhandlingen ikke holder høy nok vitenskapelig kvalitet og vil bli underkjent av en komité.

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputas, jf. § 18-1.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Søknad om bedømming, med vedlegg leveres FSV ved ph.d.-koordinator eller dekan.

Avhandlingen leveres både i papirversjon og elektronisk (pdf) til fakultetet. Begge versjonene vil bli oversendt sakkyndig komité. Pdf-fil skal gjennomgå ephorus-kontroll.

Avhandlingen må trykkes opp i henhold til universitetets profil. Fakultetet bekoster opptrykking av avhandlingen i til sammen 70 eksemplarer. Ph.d.-kandidaten er selv ansvarlig for innlevering av manus til trykkeriet. Fakultetet bekoster også trykking av de 5 eksemplarene som skal følge søknad om bedømmelse.

§ 13-2 Behandling av søknaden

Fakultetet behandler søknad om å få avhandlingen bedømt. Søknad som ikke fyller kravene i § 13-1 skal avvises.

§ 14 Oppnevning av bedømmelseskomité

Når fakultetet har godkjent søknad om å få avhandlingen bedømt, oppnevnes en sakkyndig komité på minst tre medlemmer som skal bedømme avhandlingen, samt prøveforelesning og disputas, dersom avhandlingen finnes verdig for forsvar. Habilitetsbestemmelsene vil også gjelde for forholdet mellom medlemmene i bedømmelseskomiteen, jfr. forvaltningsloven § 6 annet ledd.

Komiteens sammensetning bør normalt være klarlagt ved innleveringstidspunkt.

Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at:

- begge kjønn er representert
- flertallet av medlemmene er uten tilknytning til Nord universitet
- minst ett av medlemmene ikke har hovedstilling ved norske institusjoner
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse

Dersom kriteriene fravikes, skal dette begrunnes særskilt.

Fakultetet fastsetter prosedyre for oppnevning. Komiteens sammensetning skal begrunnes og vise hvordan den samlet dekker avhandlingens fagfelt. Fakultetet utpeker en leder blant komiteens medlemmer, eller i tillegg til komiteens medlemmer.

Oppnevnte veiledere og andre som har bidratt til avhandlingen, kan ikke være medlem av bedømmelseskomiteen eller administrere den.

Fakultetet kan, når det er påkrevd, oppnevne et settemedlem til bedømmelseskomiteen.

Kandidaten skal underrettes om forslaget til sammensetning av komité og har anledning til å innlevere skriftlige merknader, senest innen én uke etter at forslaget til sammensetning er gjort kjent for kandidaten.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Dekanen oppnevner en sakkyndig komité på minst tre medlemmer og oppnevner leder for komiteen.

Oppnevningen skjer på bakgrunn av innstilling fra DU, etter begrunnet forslag fra det fagmiljø hvorfra arbeidet utgår. Begrunnelsen bør vise hvordan relevant kompetanse er representert ved de enkelte medlemmer og hvordan komiteen samlet dekker avhandlingens fagfelt. Minst to av medlemmene skal være uten tilknytning til institusjonen og skal ett av medlemmene være fra et utenlandsk lærested. FSV vil normalt oppnevne to medlemmer uten tilknytning til institusjonen. Komiteen skal normalt være sammensatt slik at begge kjønn er representert.

Ph.d.-kandidaten underrettes om komiteens sammensetning og kan gi merknader til denne. Det er viktig at fakultetet i sin behandling har gjort seg orientert om mulig inhabilitet eller andre forhold som kan ha betydning for komiteens uavhengighet og legitimitet, og at alle bidrar til dette.

Fra innlevering av avhandling til ph.d.-kandidaten får melding om komiteens sammensetning, bør det gå kortest mulig tid. Komiteens bedømmelse av avhandlingen i form av en begrunnet innstilling skal normalt foreligge 3 måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen.

§ 15 Bedømmelseskomiteens arbeid

§ 15-1 Innhenting av supplerende opplysninger

Hovedveileder har, på anmodning, plikt til å gjøre rede for veiledningen og arbeidet med avhandlingen.

Bedømmelseskomiteen har, på anmodning, rett til innsyn i ph.d.-kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

§ 15-2 Omarbeiding av innlevert avhandling

Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av den innleverte avhandlingen og eventuelt tilleggsmateriale, jf. § 15-1, tilrå at fakultetet gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal i skriftlig form gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide.

Tillater fakultetet en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist for slik omarbeiding som normalt ikke skal være lengre enn tre måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling. Fakultetets vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.

Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer vedrørende teori, problemstilling, hypotese, materiale eller metode er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen.

§ 15-3 Bedømmelseskomiteens innstilling

Bedømmelseskomiteen avgir innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Innstilling og eventuelle dissenser skal begrunnes.

Bedømmelseskomiteens innstilling skal foreligge senest innen tre måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen. Tillater komiteen omarbeiding av avhandlingen, løper ny frist fra

den dato avhandlingen leveres på nytt.

Bedømmelseskomiteens innstilling oversendes fakultetet som forelegger denne for ph.d.-kandidaten. Kandidaten gis en frist på 10 arbeidsdager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen. Hvis kandidaten ikke ønsker å fremme merknader, skal fakultetet snarest underrettes skriftlig om dette.

Ph.d.-kandidatens eventuelle merknader skal sendes fakultetet. Fakultetet fatter vedtak i saken i samsvar med § 16.

§ 15-4 Retting av formelle feil (errata) i avhandlingen

Ph.d.-kandidaten kan etter innlevering søke om tillatelse til å rette formelle feil i avhandlingen. Søknaden skal vedlegges en fullstendig oversikt over de feil som ønskes rettet. Søknad om retting av formelle feil må leveres inn senest fire uker før komiteens frist for avlevering av innstilling og kan bare skje én gang.

§ 16 Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

§ 16-1 Fakultetets behandling av enstemmig innstilling

Dersom komiteen avgir enstemmig innstilling og fakultetet finner å legge den enstemmige innstillingen til grunn for sitt vedtak, fatter fakultetet selv vedtak i samsvar med den enstemmige innstillingen.

Dersom fakultetet finner at det foreligger begrunnet tvil om hvorvidt komiteens enstemmige innstilling skal legges til grunn, skal fakultetet selv søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen og/eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges ph.d.-kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader innen 10 dager.

Fakultetet fatter vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelsene.

§ 16-2 Fakultetets behandling av delt innstilling

Dersom komiteen avgir *delt* innstilling og fakultetet finner å legge flertallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, fatter fakultetet vedtak i samsvar med flertallets innstilling.

Dersom komiteen avgir delt innstilling og fakultetet vurderer å legge mindretallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, skal fakultetet søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen og/eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges ph.d.-kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader. Dersom begge de nye sakkyndige slutter seg til flertallets innstilling i den opprinnelige komitéinnstillingen, skal denne innstillingen følges.

De nye sakkyndige fratrer ved uenighet eller hvis begge støtter mindretallet. Da setter fakultetet ned en ny komite som kan godkjenne eller forkaste avhandlingen med simpelt flertall.

Kandidaten skal underrettes om utfallet etter behandling av uttalelser fra nye sakkyndige.

§ 17 Ny innlevering

En ph.d.-avhandling som ikke er funnet verdig til forsvar, kan bedømmes i omarbeidet utgave først seks måneder etter at Nord universitet har fattet sitt vedtak. Fakultetet oppnevner da en ny bedømmelseskomité der minst ett medlem fra den opprinnelige komitéen bør gjenoppnevnes. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang.

Ph.d.-kandidaten skal ved ny innlevering opplyse om at arbeidet tidligere har vært bedømt, og ikke blitt funnet verdig til å forsvares.

§ 18 Offentliggjøring av avhandlingen

§ 18-1 Krav til den trykte avhandlingen

Når avhandlingen er funnet verdig til å forsvares, besørger fakultetet trykk av avhandlingen i godkjent format i henhold til Nord universitet sine bestemmelser.

Ph.d.-kandidaten skal utarbeide et kortfattet sammendrag av avhandlingen på engelsk og norsk, med sikte på å gjøre avhandlingen og dens resultat kjent for forskningsmiljø i inn- og utland. Dersom avhandlingen verken er skrevet på engelsk eller norsk, skal det i tillegg leveres et sammendrag på avhandlingens språk. Sammendraget skal følge avhandlingen og, i likhet med selve avhandlingen, publiseres offentlig.

§18-2 Offentliggjøring

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før dato for offentlig forsvar. Avhandlingen gjøres tilgjengelig i den form den ble innlevert til bedømmelse, eventuelt etter omarbeiding på grunnlag av komiteens foreløpige kommentarer, jf. § 15-2.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring av en doktorgradsavhandling med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring. Slik utsettelse kan finne sted for at Nord universitet og eventuelt ekstern part som helt eller delvis har finansiert ph.d.-utdanningen, skal kunne ta stilling til eventuell patentering, jf. opptaksavtalens del C. Ekstern part kan ikke stille krav om at hele eller deler av ph.d.-avhandlingen ikke skal kunne offentliggjøres, jf. § 5-3.

Ved publisering av avhandlingen skal kandidater følge gjeldende retningslinjer for kreditering av institusjoner. Hovedregelen er at en institusjon skal oppgis som adresse i en publikasjon dersom den har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag til eller grunnlag for en forfatters medvirkning til det publiserte arbeidet. Samme forfatter skal oppgi også andre institusjoner som adresse dersom disse i hvert enkelt tilfelle tilfredsstillende kravet til medvirkning.

§ 19 Doktorgradsprøve

§ 19-1 Prøveforelesning

Etter at avhandlingen er innlevert til bedømmelse, jf. § 15, skal ph.d.-kandidaten forelese. Prøveforelesningen er en selvstendig del av doktorgradsprøven over oppgitt emne. Hensikten er å prøve kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnen til å formidle disse i en forelesningssituasjon.

Bedømmelseskomiteen bestemmer tittel for prøveforelesningen. Tittel for prøveforelesningen skal utfordre kandidaten til å drøfte aspekter som peker utover avhandlingen. Tittel for prøveforelesning kunngjøres for ph.d.-kandidaten 10 arbeidsdager

før forelesningen.

Dersom fakultetet velger å avholde prøveforelesningen i forbindelse med disputas forestår bedømmelseskomiteen bedømmingen.

Dersom de to prøvene bedømmes separat, oppnevner fakultetet en egen komité for dette som fastsetter tittel for prøveforelesningen. Minst ett av bedømmelseskomiteens medlemmer skal da oppnevnes i forelesningskomiteen.

Prøveforelesningen skal skje på avhandlingsspråket med mindre fakultetet godkjenner et annet språk.

Bedømmelseskomiteen avgjør om prøveforelesningen er bestått eller ikke bestått. Det skal begrunnes dersom prøveforelesningen vurderes til ikke bestått.

Prøveforelesningen skal være bestått før disputas kan avholdes.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Ved FSV holdes prøveforelesning samme dag som disputas.

§ 19-2 Offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

Offentlig forsvar av avhandlingen skal finne sted etter at prøveforelesningen er avholdt og godkjent, og innen to måneder etter at fakultetet har funnet avhandlingen verdig til å forsvares.

Tid og sted for det offentlige forsvaret skal kunngjøres minst 10 arbeidsdager før det avholdes.

Den komiteen som opprinnelig har bedømt avhandlingen, bedømmer også det offentlige forsvaret. Det offentlige forsvaret skjer på avhandlingsspråket med mindre fakultetet, etter forslag fra bedømmelseskomiteen, godkjenner et annet språk.

Det skal som hovedregel være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen og utpekes av fakultetet.

Disputasen ledes av dekan eller den dekan bemyndiger. Disputasleder gjør rede for innlevering og bedømmelse av avhandlingen, og for prøveforelesningen. Deretter redegjør ph.d.-kandidaten for hensikten med, og resultater av, den vitenskapelige undersøkelsen. Førsteopponenten innleder opposisjonen, andreopponenten avslutter den. Fakultetet kan i utfyllende retningslinjer eventuelt fastsette en annen oppgavefordeling mellom opponentene og mellom ph.d.-kandidaten og førsteopponenten. Etter at begge opponenter har avsluttet sin opposisjon, gis de øvrige tilstedeværende anledning til å kommentere ex auditorio. En av opponentene avslutter opposisjonen, og disputasleder avslutter disputasen.

Etter disputasen avgir bedømmelseskomiteen innstilling til fakultetet der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innberetningen skal konkludere med om disputasen er godkjent eller ikke godkjent. Innberetningen skal begrunnes dersom disputasen tilrås ikke godkjent.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Førsteopponenten redegjør for hensikten med, og resultater av, den vitenskapelige undersøkelsen som presenteres i avhandlingen. Deretter starter førsteopponenten sin opposisjon. Disputasen skal være en faglig diskusjon mellom opponenter og ph.d.-kandidaten vedrørende problemformuleringer, metodisk, empirisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og fremstillingsform. Det bør legges spesiell vekt på å få etterprøvd holdbarheten av viktige konklusjoner som ph.d.-kandidaten har trukket i sitt arbeid.

De problemstillinger som opponentene velger å forfølge behøver ikke å være begrenset til de som er omtalt i komitéinnstillingen. Opponentene bør bestrebe seg på, så langt det er mulig, å gi diskusjonen en form som gjør at også de som ikke har lest avhandlingen eller kjenner fagfeltet inngående kan følge diskusjonen.

Disputasens leder har ansvar for å disponere tiden hensiktsmessig i henhold til gjennomføring av disputasens ulike deler og innen den tidsramme som er satt for disputasen som helhet. En av opponentene avslutter opposisjonen og disputasleder avslutter disputasen.

§ 20 Godkjenning av doktorgradsprøve

Fakultetet fatter vedtak om godkjenning av doktorgradsprøven på bakgrunn av bedømmelseskomiteens innberetning.

Dersom bedømmelseskomiteen ikke godkjenner prøveforelesningen, må det avholdes ny prøveforelesning. Ny prøveforelesning må holdes over nytt emne og ikke senere enn seks måneder etter første forsøk. Ny prøveforelesning kan bare holdes én gang. Forelesningen bedømmes så vidt mulig av den samme komité som den opprinnelige, dersom ikke fakultetet har bestemt noe annet.

Dersom fakultetet vedtar, etter bedømmelseskomiteen innberetning, å ikke godkjenne disputasen, kan ph.d.-kandidaten forsvare avhandlingen på nytt én gang. Ny disputas kan tidligst avholdes etter seks måneder og bedømmes så vidt mulig av den samme komité som den opprinnelige.

§ 21 Kreering og vitnemål

På grunnlag av fakultetets innberetning om at opplæringsdelen, avhandlingen og doktorgradsprøven er godkjent, kreeres kandidaten til philosophiae doctor. Vitnemål utstedes av Nord universitet. I vitnemålet skal det gis opplysninger om innholdet i opplæringsdelen, dato og tittel for prøveforelesning, tittel på avhandling og dato for forsvar av denne. Nord fastsetter hvilke ytterligere opplysninger som skal inngå i vitnemålet.

I tillegg til vitnemålet fra Nord universitet får doktoren et doktorgradsdiplom signert av rektor og fakultetets dekan.

§ 22 Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)

Nord universitet skal utstede vedlegg til vitnemål i tråd med gjeldende retningslinjer for Diploma Supplement.

DEL V KLAGE, IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER

§ 23 Klage

§ 23-1 Klage over avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett, klage over avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen

Avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett og klage på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen, kan påklages etter reglene i forvaltningslovens §§ 28 flg. Begrunnet klage sendes fakultetet. Blir avslaget opprettholdt, sendes klagen uten ugrunnet opphold til Klagenemnda ved Nord universitet.

§ 23-2 Klage over eksamen i opplæringsdelen

Eksamener som er avlagt under opplæringsdelen, kan påklages etter lov om universiteter og høyskoler § 5-3 "Klage over karakterfastsetting" og § 5-2 "Klage over formelle feil ved eksamen".

Behandling av mistanke om fusk eller forsøk på fusk følger Nord universitet sine fastsatte rutiner for dette, jf § 5-7.

§ 23-3 Klage over avslag på søknad om bedømmelse, ikke godkjent avhandling, prøveforelesning eller forsvar

Avslag på søknad om å få avhandlingen bedømt og underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar kan påklages etter reglene i forvaltningslovens §§ 28 flg.

Begrunnet klage sendes fakultetet. Fakultetet kan, etter at søknaden først er lagt fram for bedømmelseskomitéen der dens innberetning er grunnlag for vedtak, oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. Hvis ikke fakultetet tar klagen til følge, sendes den til Klagenemnda ved Nord universitet. Klagenemnda kan prøve alle sider ved det påklagede vedtaket.

Dersom fakultetet eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes enkeltpersoner eller et utvalg til å foreta en vurdering av bedømmelsen og de kriteriene denne bygger på eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 24 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

§ 24-1 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

Institusjonen kan inngå samarbeid med en eller flere norske eller utenlandske institusjoner om samarbeid i form av fellesgrader eller cotutelle-avtaler.

I avtaler om fellesgradssamarbeid og cotutelle kan det gjøres unntak for de øvrige bestemmelsene i disse anbefalte retningslinjene, dersom det er nødvendig av hensyn til regelverket ved de samarbeidende institusjonene. Slike unntak skal, både enkeltvis og samlet, fremstå som fullt ut forsvarlige.

§ 24-2 Fellesgrader

Med fellesgrader menes et samarbeid mellom flere institusjoner, der alle i fellesskap har ansvar for opptak, veiledning, gradstildeling og annet som er beskrevet i disse anbefalte forskriftene. Samarbeidet organiseres normalt i et konsortium og reguleres i avtale mellom konsortiedeltakerne. For fullført fellesgrad utstedes felles vitnemål i form av: a) et

vitnemålsdokument utstedt av alle konsortiemedlemmene, b) et vitnemål fra hver av konsortiedeltakerne, eller en kombinasjon av a) og b), jf. UHRs veiledende håndbok for fellesgrader på ph.d.-nivå.

Fellesgrader skal normalt bare inngås dersom det fra før er et etablert, stabilt faglig samarbeid mellom Nord universitet og minst en av de andre konsortiedeltakerne. Styret vedtar nærmere retningslinjer for fellesgradssamarbeid, herunder mal for samarbeidsavtaler jf. første ledd.

§ 24-2. Cotutelle-avtaler

Med cotutelle-avtaler menes felles veiledning av ph.d.-kandidater og samarbeid om utdanning av ph.d.-kandidater. Cotutelle-avtalen inngås for hver enkelt kandidat og bør bygges på et stabilt, faglig institusjonelt samarbeid.

§ 24-3 Krav ved fellesgrader og cotutelle

Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes.

§ 25 Ikrafttredelse

Forskriften er oppdatert og endret 6.1.2016, og erstatter Universitetet i Nordlands tidligere doktorgradsreglement av 20.06.2012, sist endret 18.06.2014.

§ 26 Overgangsbestemmelser

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Nord universitet trer i kraft fra og med 6. 1. 2016. Samtidig oppheves ph.d.-reglementet for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Nordland vedtatt 20.06.2012, revidert 18.06.2014.

Utfyllende retningslinjer for FSV

Utfyllende retningslinjer for Ph.d. i sosiologi ved FSV trer i kraft umiddelbart. For kandidater på Ph.d. i sosiologi som er tatt opp på tidligere reglement, gjøres nytt reglement gjeldende såfremt dette ikke er til ugunst for kandidaten.